

УДК 351.746.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-35>

Юлія Кобець

ORCID: 0000-0001-9492-6119

Марцін Оскерко

ORCID: 0000-0003-3450-6037

Славомир Журавські

ORCID: 0000-0001-9527-3391

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ЗРОСТАННЯ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ НА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ КОРДОНІ

Статтю присвячено проблемі нелегальної міграції на польсько-українському державному кордоні, яка спричинена війною в Україні. Це явище вважається загрозою і постійно розширюється. Однак перш ніж перейти до аналізу його реальних наслідків, необхідно проаналізувати масштаби, динаміку й трансформації цього явища та пов'язаних з ним зловживань. Тому мета статті – виявити явище нелегальної міграції, спричинене війною в Україні, на польсько-українському державному кордоні у 2015–2024 рр. Зібраний матеріал дав змогу відповісти на запитання про те, які масштаби, форми та динаміка явища нелегальної міграції на сухопутній ділянці східного кордону Європейського Союзу? Автори здійснили ґрунтовний аналіз нелегальних перетинів вищезгаданої ділянки польського державного кордону, зазначивши, що проблема нелегальних спроб перетину зеленого польсько-українського державного кордону однозначно зростає внаслідок запровадження Україною нового законодавства, пов'язаного, зокрема, зі зниженням призовного віку з метою збільшення темпів мобілізації.

Ключові слова: міграція, нелегальна міграція, шляхи міграції, злочинність.

Вступ. Міграція є багатовимірним явищем, яке супроводжує розвиток людської цивілізації та існує до сьогодні в різних формах і масштабах [2, с. 23]. Міграція як соціальне, політичне та економічне явище постійно еволюціонує, оскільки динамічний розвиток дедалі доступніших та ефективніших транспортних засобів полегшує переміщення людей. Водночас постійно зберігається високий рівень бідності, соціальної нерівності та небезпеки, яка виникає з різноманітних конфліктів, що змушує людей залишати свої домівки [2, с. 53]. Міграція – це переселення, зміна постійного або тривалого місця проживання, переміщення людей, більших або менших груп та окремих осіб [2, с. 23]. Міграційні переміщення відбуваються між різними населеними пунктами, країнами або містами, різними географічними та державними регіонами. Загалом їх поділяють на вимушені та добровільні, легальні й нелегальні, постійні та тимчасові [7, с. 45].

Мета статті. У статті зосереджено увагу виключно на аналізі нелегальної міграції, зваживши територію спостереження до сухопутної ділянки польсько-українського державного кордону. Своєю метою вони поставили ідентифікацію явища нелегальної міграції на польсько-українському кордоні у 2015–2024 рр. Зібраний матеріал дав змогу відповісти на запитання про те, які масштаби, форми та динаміка явища нелегальної міграції, спричиненої зміною законодавства в Україні щодо збільшення темпів мобілізації.

Матеріал і методи дослідження. Для поглибленого аналізу вищезазначених питань автори використали низку документів, аналітичних матеріалів, нормативно-правових актів, статистичних звітів за 2015–2024 роки, підготовлених, зокрема, Прикордонною службою,

а також поточні дані цього відомства. На їх основі розроблено узагальнення та діаграми, що ілюструють досліджуване явище, а також зазначено окремі форми незаконного перетину кордону та пов'язані з ними зловживання. Вони представлені в подальшій частині статті разом з відповідними коментарями.

Результати та обговорення. Нелегальна транзитна міграція і міграція з метою проживання є найсерйознішим видом організованої прикордонної злочинності. Вступу Польщі до європейських структур передувало 10-річний процес приєднання. Уже у 2003 році запроваджено візовий режим з третіми країнами, які не є членами або асоційованими членами Європейського Союзу. 1 травня 2004 року Польща стала членом Європейського Союзу, що зобов'язало її проводити спільну візову політику та політику притулку щодо іноземців. Проникність зовнішнього кордону зменшилася [5, с. 96], а вільний в'їзд до Польщі громадян білорусі, росії та України без віз закінчився.

Нелегальна міграція є глобальним явищем і зумовлена переважно умовами та обставинами, які відбуваються в країні походження іноземця. Це насамперед бідність, відсутність перспектив для розвитку та пошуку роботи, необхідної для задоволення базових потреб людини. Причинами міграції також є збройні, етнічні, національні, релігійні конфлікти або стихійні лиха [8, с. 10]. Нелегальна міграція є явищем, яке постійно зростає, а способи дій злочинних угруповань, які це практикують, продовжують удосконалюватися, через прагнення збільшити свої прибутки. Для злочинних угруповань, які займаються організацією нелегальної міграції, характерні такі ознаки:

- ретельний добір виконавців для незаконного переправлення / перевезення мігрантів через кордон;
- посилення відповідальності за виконання поставлених завдань;
- розподіл відповідальності за виконання завдання;
- використання сучасного й високотехнологічного обладнання, що полегшує розпізнавання та обхід державних систем безпеки і різних видів транспорту, дуже часто зі спеціально побудованими й прихованими схованками для перевезення нелегальних іммігрантів;
- ретельно спланована концепція та необхідний спектр знань, необхідних для ведення діяльності [25, с. 52].

Нелегальна імміграція також створює численні правові, економічні, соціальні та культурні проблеми як для країни призначення, так і для самих іммігрантів. Загроза нелегальної імміграції сприймається багатьма країнами ЄС, зокрема Польщею, як внутрішня загроза для держави. Вона визначає необхідність відповідних контрзаходів і значних фінансових, матеріальних та організаційних ресурсів. Вона наражає уряди країн, що приймають, на невдоволення і критику з боку громадськості, яка побоюється скорочення або втрати соціальної допомоги, що отримується на користь осіб, які прибули до країни [22, с. 36]. Унаслідок нелегальної міграції та нелегального перебування на території країни зростають витрати на будівництво, адаптацію та утримання центрів, харчування, медичне обслуговування або депортацію нелегальних мігрантів. Також виникає потреба у збільшенні фінансування державних служб, які відповідальні за протидію міграції [23, с. 93]. Іммігранти пропагують власні ідеї та переконання, а тому часто сприймаються як групи, що не бажають асимілюватися з громадою, що приймає, ворожі до їхньої культури та способу життя [22, с. 37]. Ще однією загрозою, яку генерують мігранти, є перенесення конфліктів, що розгортаються в країнах походження мігрантів, на територію країн, що приймають [23, с. 93].

Міграційний маршрут через Польщу є водночас і транзитним шляхом до інших західноєвропейських країн, і країною призначення. На це впливає, зокрема, її географічне розташування на перехресті основних шляхів сполучення в Європі. Членство Польщі в Шенгенській зоні означає свободу пересування до західноєвропейських країн з привабливими ринками

праці, вищою заробітною платою, кращими соціальними та побутовими умовами, а також хорошими економічними й соціальними перспективами. На імміграцію також суттєво впливає ситуація в країнах походження, зокрема економічні кризи та збройні конфлікти, що відбуваються в Європі та світі (наприклад, в Україні, Сирії, Іраку та Туреччині) [20, с. 97–98].

Агентство «Фронтекс» визначило основні шляхи нелегальної міграції до Європи:

- мурманський маршрут через росію до Норвегії [1, с. 2];
- східноєвропейський маршрут, що веде до Європейського Союзу через росію, білорусь / Україну до Польщі та Німеччини [1, с. 2];
- західнобалканський маршрут був транзитним шляхом для мігрантів, які перетинали кордон, – через Балкани до Хорватії, Словенії та Угорщини;
- східний середземноморський шлях, що веде з Туреччини через море до грецьких островів;
- центрально-середземноморський маршрут через море до Італії;
- західно-середземноморський маршрут через західне Середземномор'я до Іспанії або до іспанських анклавів Сеути та Мелільї [1, с. 2];
- західноафриканський маршрут, що пролягає через Атлантичний океан і веде із Сенегалу, Мавританії та Марокко до Канарських островів [3, с. 10].

Окрім сухопутних і морських маршрутів, широко використовують повітряні маршрути з різними конфігураціями пересадок. Основні міграційні маршрути в Європі показано на рисунку 1.

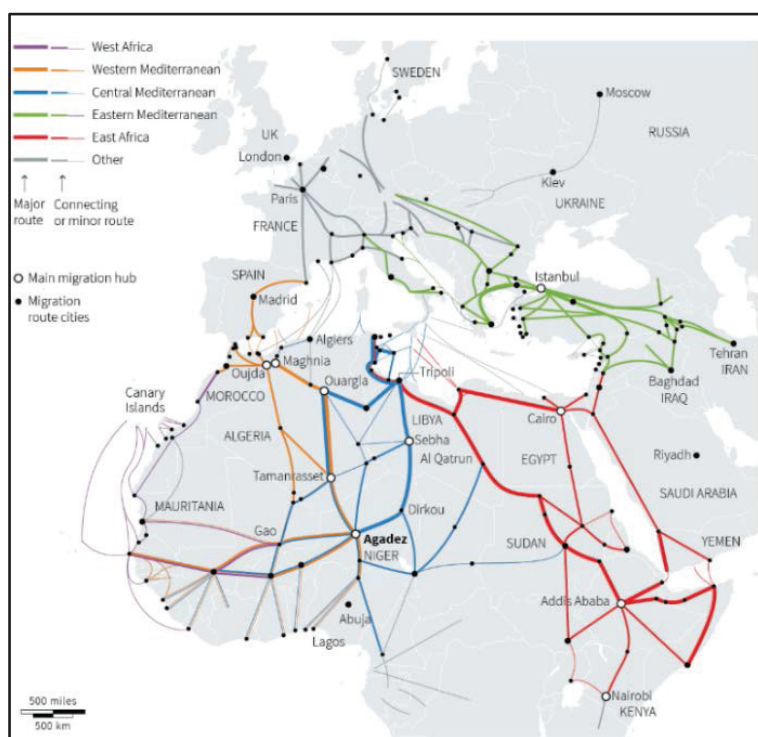

Рис. 1. Основні шляхи міграції до Європи

Джерело: <http://graphics.thomsonreuters.com/15/migrants/index.html> [дата звернення: 05.09.2024].

К. Глонбійська виокремила три ланки в структурі груп, які займаються незаконним переправленням мігрантів через кордон:

- мафія – керівництво переміщення (захищає та організовує переміщення), національна група, яку дуже важко ідентифікувати;

– прикордонні двонаціональні групи або люди, які знають мову переміщеної групи й топографію місцевості;

– місцеве населення – місцеві співробітники (на території Польщі організовують при-тулок, харчування, тимчасову роботу, транспорт, документи для мігрантів, яких незаконно ввозять). У нелегальному ввезенні мігрантів до Польщі зазвичай беруть участь представ-ники тих національностей, через країни яких пролягає конкретний маршрут нелегального ввезення [4, с. 49–50].

Злочини, пов'язані з нелегальною міграцією в Польщі, виявлені Прикордонною служ-бою, можна поділити на цілком нелегальні й квазілегальні. До перших належать:

- перетин кордону на так званому зеленому кордоні;
- перетин державного кордону Республіки Польща на підставі підроблених або фаль-шивих документів, що дають право на перетин кордону;
- фальсифікація штампів прикордонного контролю для підтвердження «законності» періодів перебування на території ЄС та отримання чергової візи;
- використання методу на подібність, так званий look a like, використовуючи документи (зокрема, польські), що належать іншим особам.

З іншого боку квазілегальна міграція, це:

- зловживання можливістю в'їзду до Республіки Польща під приводом навчання, роботи, туризму, ділової або культурної діяльності, використовуючи із цією метою фальшиві або підроблені документи, що дають право на отримання відповідної візи;
- зловживання процедурою надання статусу біженця в Республіку Польща [20, с. 98];
- фіктивні шлюби між іноземцями та громадянами Польщі [21, с. 25]: люди погоджу-ються на свідоцтво про шлюб на умовах, які зазвичай передбачають обмін вигодами, зокрема фінансовими;
- неправдиві декларації про батьківство: громадяни ЄС за відповідну фінансову вигоду подають неправдиві декларації, стверджуючи, що їхніми дітьми є іноземні діти, батьками яких вони не є [21, с. 26].

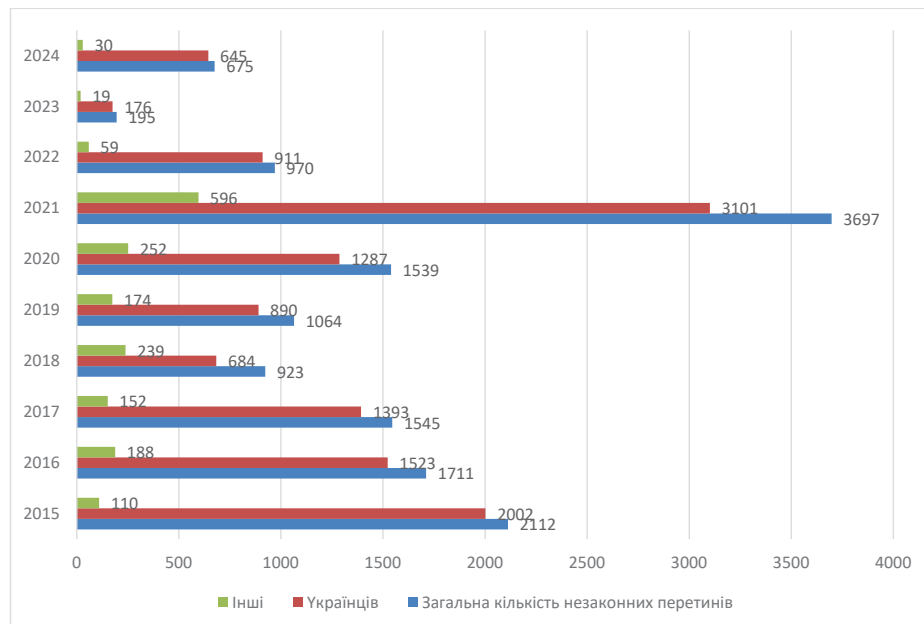
Автори проаналізували доступні статистичні дані Прикордонної служби і Європейського агентства прикордонної та берегової охорони (Frontex), а свої міркування, про масштаби та динаміку явища нелегальної міграції базували на двох основних напрямках діяльності неле-гальних мігрантів:

- іноземці, затримані / виявлені Прикордонною службою за перетин державного кор-дону з порушенням закону або за спробу перетину кордону з порушенням закону, а також особи, які використовують фальшиві документи, що дають право перетинати кордон / перебу-вати на території Республіки Польща;
- затримані / виявлені іноземці, які перетнули кордон легально, але їхнє подальше пере-бування на території Польщі виявилось нелегальним.

Згідно зі звітом Європейського агентства з охорони кордонів та берегової охорони (Frontex), лише за першу половину 2023 року країни – члени ЄС зафіксували 132 370 випадків незаконного перетину кордону, що водночас є найвищим показником з 2016 року і аж на 10 % більше, ніж торік [26]. Найвищий приріст нелегальної міграції до країн ЄС був у 2015 році й становив 1,8 мільйона виявлених випадків [3, с. 10].

За даними Frontex, маршрут через центральне Середземномор'я, зокрема з Тунісу до Іта-лії, продовжує залишатися найпопулярнішим. У першій половині 2023 року цим маршрутом намагалися дістатися аж 65 600 разів (найбільша кількість з 2017 року). Водночас відзнача-ється зменшення кількості мігрантів з білорусі – на 13 % менше, як порівняти з аналогічним періодом 2022 року [26].

Зосередившись на польсько-українській ділянці сухопутного кордону Європейського Союзу, автори вирішили проаналізувати динаміку нелегальних перетинів кордону з України до Польщі за період з 2015 до 2024 року. Деталі представлені на діаграмі 1.

Діаграма 1. Кількість іноземців, затриманих / виявлених Прикордонною службою за незаконний перетин або спробу незаконного перетину державного кордону на зовнішніх сухопутних ділянках польсько-українського кордону у 2015–2024 роках – напрямом до Польщі

Джерело: власне опрацювання на основі даних Головного управління прикордонної служби, [https://dane.gov.pl/pl/dataset/673/resource/44553/table?page=1&per_page=20&q=&sort=\[дата звернення: 29.01.2025\]](https://dane.gov.pl/pl/dataset/673/resource/44553/table?page=1&per_page=20&q=&sort=[дата звернення: 29.01.2025]).

На польсько-українській ділянці державного кордону до 2021 року масштаби нелегальної імміграції були досить високими, але без значних відхилень. У 2021 році відбулося різке зростання. Так, Прикордонна служба виявила аж 3 697 таких випадків, з яких 3 101 спроба незаконного перетину державного кордону здійснена громадянами України, що на 141 % більше, ніж у 2020 році, коли було припинено 1 287 таких випадків.

З іншого боку, внаслідок повномасштабної війни в Україні у 2022 році можна було спостерігати значне зменшення кількості нелегальних перетинів – 970 перетинів, 2023 – 195 спроб, 2024 – 675 перетинів, що на 246 % більше, ніж у 2023 році. На думку авторів, значне збільшення кількості спроб нелегального перетину польсько-українського кордону пов'язане з ухваленням Україною нового законодавства у 2024 році, зокрема зниженням призовного віку з 27 до 25 років для збільшення темпів мобілізації до армії.

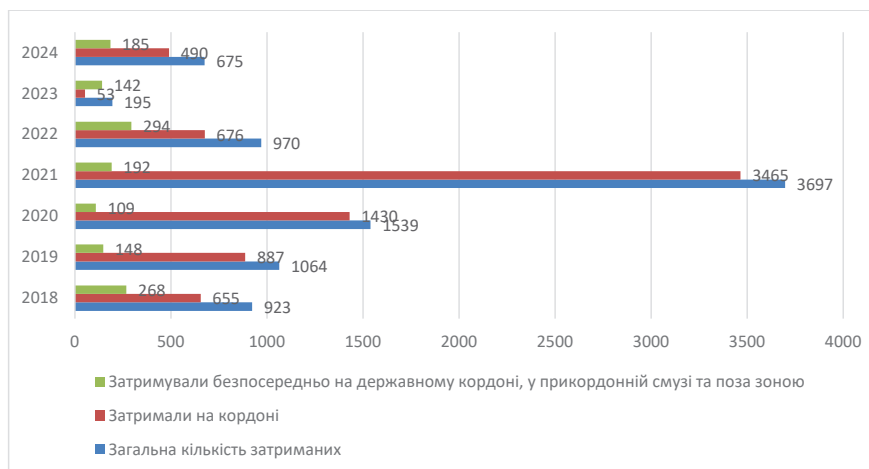
Прикордонний рух з Україною протягом багатьох років характеризується високою динамікою перетину кордону у напрямку як в'їзду до Республіки Польща, так і виїзду з неї. Основними факторами, що вплинули на динаміку міграції громадян України до Польщі, були полегшений доступ до ринку праці, спрощення для мешканців українського прикордоння при перетині кордону в межах режиму місцевого прикордонного руху, скасування у 2017 році візового режиму для громадян України, функціонування прикордонної торгівлі або шопінгу. У 2020 році прикордонники оформили понад 3,7 мільйона громадян України на напрямку в'їзду до Польщі, а у 2021 році цей показник збільшився до понад 4,2 мільйона.

У 2022 році більш ніж 9 мільйонів в'їхали до Польщі внаслідок війни в Україні, а у 2023 та 2024 роках – понад 8,7 мільйона громадян України.

З нелегальною міграцією на пунктах перетину кордону тісно пов'язана фальсифікація документів, що дозволяють перетнути державний кордон та легально перебувати на території країни. У більшості країн ринок фальшивих документів контролюють організовані злочинні угруповання, для яких цей вид діяльності також пов'язаний з іншими формами злочинної діяльності, як-от організоване незаконне переправлення через кордон осіб або викрадених транспортних засобів [6, с. 51].

Іншим рівнем зловживань у сфері документів, пов'язаних з отриманням дозволу на в'їзд або перебування в Польщі, є процедури, пов'язані з візами, виданими за кордоном у польських консульських установах. Іноземці, які підлягають візовому зобов'язанню й мають намір в'їхати на територію Республіки Польща, подають заяви про отримання віз до консульств. Консул відмовляє у видачі візи, якщо не дотримано формальних вимог або якщо є обґрунтована підозра, що вимоги, покладені на іноземця для його перебування в Польщі, не будуть дотримані [24]. Одним зі способів обходу необхідних критеріїв є надання неправдивих персональних даних у заяві внаслідок уже наявного паспорта з неправдивими даними або неправдивих даних щодо можливості виконання вимог під час перебування на території Польщі – фактична мета перебування іноземця буде відрізнятися від задекларованої в заяві [19, с. 47].

На діаграмі № 2 автори представили кількість громадян третіх країн, затриманих / виявлених Прикордонною службою за нелегальний перетин або спробу нелегального перетину на польсько-українській ділянці кордону з розподілом на осіб, затриманих у пункті перетину кордону, та осіб, затриманих безпосередньо на лінії державного кордону, у прикордонній зоні та за її межами.

Діаграма 2. Кількість громадян третіх країн, затриманих/ виявлених прикордонною службою за перетин державного кордону всупереч закону або за спробу перетину державного кордону всупереч закону на польсько-українській ділянці державного кордону, з розподілом на затриманих у пункті пропуску та затриманих безпосередньо на лінії державного кордону, у прикордонній смузі та за її межами [9–15]

Джерело: власне опрацювання на основі даних Адміністрації Головної прикордонної служби, Статистична інформація прикордонної служби за 2021 рік, <https://www.strazgraniczna.pl/pl/granica/statystyki-sg/2206,Statystyki-SG.html> [дата звернення: 29.01.2025].

Аналіз даних, представлених у вищенаведеній діаграмі, показує, що більшість спроб незаконного перетину польсько-українського кордону здійснюється на прикордонних переходах, у 2021 році припинено або виявлено 3 465 випадків, пов'язаних з використанням фальшивих документів. Співробітники Прикордонної служби у 2021 році затримали 3 042 громадяни

України, які використовували фальшиві документи, 347 громадян Молдови, 34 громадянина Грузії та 42 громадянина інших країн.

Громадяни України найчастіше використовували фальшиву візу (381), печатку (49), дозвіл на проживання (5), посвідчення особи (4), паспорт (2), карту місцевого прикордонного руху (2) та інші фальшиві документи (2 882) [12].

Висновки. Сьогодні можна спостерігати певну інтенсифікацію явища міграції у світі. Її причини бувають різні: від воєн і конфліктів до бідності та голоду і, нарешті, бажання розвиватися – саме вони змушують людей змінювати постійне місце проживання та їхати у віддалені куточки в пошуках кращого життя.

Проведений аналіз показує, що, на жаль, масштаби цього явища на зовнішніх кордонах Європейського Союзу зростають. Лише за перше півріччя 2023 року держави-члени ЄС зафіксували 132 370 незаконних перетинів кордону. Дані Frontex показують, що у 2024 році кількість нелегальних перетинів кордону ЄС зменшилася на 38 % порівняно з 2023-м. У 2024 році зафіксовано близько 240 000 таких випадків – найнижчий рівень з 2021 року. Що стосується східних кордонів Союзу, то особливо драматичну картину можна було спостерігати під час польсько-білоруської прикордонної кризи саме у 2021-му. Того ж року кількість нелегальних перетинів польсько-українського кордону також значно зросла. Тут, щоправда, ситуація змінилася у зв'язку з початком війни з росією, але вона, безумовно, ще не раз стане предметом спостереження й подальшого наукового розгляду.

Через своє геополітичне розташування Польща досі розглядалася багатьма іммігрантами переважно як транзитна країна. Той факт, що вона є однією з країн, які динамічно розвиваються, змушує дедалі частіше вказувати її як країну призначення, що може свідчити про збільшення масштабів імміграції, зокрема, на жаль, нелегальної, що особливо загрожує безпеці нашої країни та Європейського Союзу загалом.

References:

1. Biuletyn Migracyjny, nr 53/2015, s. 2. Retrieved from <http://www.biuletynmigracyjny.uw.edu.pl/pliki/pdf/biuletynmigracyjny53.pdf> [accessed: 15.08.2023] [in Polish].
2. Fehler, W., Cebul, K., & Podgórska, R. (2017). Migracje jako wyzwanie dla Unii Europejskiej i wybranych państw członkowskich [Migrations as a challenge for the European Union and selected member states]. Warszawa: Difin [in Polish].
3. Frontex. (2015). General Report 2015, p. 10. Retrieved from https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Annual_report/2015/General_Report_2015.pdf [accessed: 18.08.2023] [in Polish].
4. Głabicka, K. (1999). Przerzut migrantów do lub przez terytorium Polski [Smuggling of migrants to or through the territory of Poland]. Warszawa: Instytut Studiów Uniwersytetu Warszawskiego. (Seria: Prace Migracyjne, nr 22) [in Polish].
5. Gomółka, K. (2010). Współpraca transgraniczna Polski z Republiką Ukrainy, Republiką Białorusi i Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej [Cross-border cooperation of Poland with the Republic of Ukraine, the Republic of Belarus, and the Kaliningrad Oblast of the Russian Federation]. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe "Semper" [in Polish].
6. Izak, K. (2014). Fałszywe dokumenty w rękach terrorystów [False documents in the hands of terrorists]. Problemy Ochrony Granic. Biuletyn, Kętrzyn, nr 54 [in Polish].
7. Janik, W. J., & Jaremczuk, E. J. (2017). Artykuł wprowadzający. Niekontrolowana migracja jako zagrożenie dla Europy – polski strach przed uchodźcami [Introductory article. Uncontrolled migration as a threat to Europe – Polish fear of refugees]. In E. J. Jaremczuk (Ed.), Migracje i kryzys uchodźczy w Europie. Rzeczywistość i wyzwania [Migrations and the refugee crisis in Europe. Reality and challenges]. Poznań: FNCE Sp. z o.o. [in Polish].
8. Kaczmarczyk, T. (2015). Migracja – charakterystyka zjawiska [Migration – characteristics of the phenomenon]. Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, nr 16/3 [in Polish].

9. Komenda Główna Straży Granicznej. (2025). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2024 r. [Border Guard. Statistical information for 2024]. Warszawa [in Polish].
10. Komenda Główna Straży Granicznej. (2024). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2023 r. [Border Guard. Statistical information for 2023]. Warszawa [in Polish].
11. Komenda Główna Straży Granicznej. (2023). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2022 r. [Border Guard. Statistical information for 2022]. Warszawa [in Polish].
12. Komenda Główna Straży Granicznej. (2022). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2021 r. [Border Guard. Statistical information for 2021]. Warszawa [in Polish].
13. Komenda Główna Straży Granicznej. (2021). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2020 r. [Border Guard. Statistical information for 2020]. Warszawa [in Polish].
14. Komenda Główna Straży Granicznej. (2020). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2019 r. [Border Guard. Statistical information for 2019]. Warszawa [in Polish].
15. Komenda Główna Straży Granicznej. (2019). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2018 r. [Border Guard. Statistical information for 2018]. Warszawa [in Polish].
16. Komenda Główna Straży Granicznej. (2018). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2017 r. [Border Guard. Statistical information for 2017]. Warszawa [in Polish].
17. Komenda Główna Straży Granicznej, Wydział V Informacji. (2017). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2016 r. [Border Guard. Statistical information for 2016]. Warszawa [in Polish].
18. Komenda Główna Straży Granicznej. (2016). Straż Graniczna. Informacja statystyczna za 2015 r. [Border Guard. Statistical information for 2015]. Warszawa [in Polish].
19. Lubiewski, P. (2013). Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów w sferze nielegalnej imigracji – szkic problemu [Crimes against the credibility of documents in the sphere of illegal immigration – an outline of the problem]. Problemy Ochrony Granic. Biuletyn, Kętrzyn, nr 53 [in Polish].
20. Ministry of Internal Affairs and Administration. (2017). Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku [Report on the state of security in Poland in 2016]. Warsaw [in Polish].
21. Ministry of Internal Affairs. (2012). Nadużywanie prawa do łączenia rodzin w Polsce. Fikcyjne małżeństwa oraz fałszywe deklaracje ojcostwa [Abuse of the right to family reunification in Poland. Sham marriages and false declarations of paternity]. Report prepared by the National Contact Point of the European Migration Network in Poland. Warsaw [in Polish].
22. Oleksiewicz, I., & Stachurska-Szczesiak, K. (2017). Polityka wobec uchodźców i zintegrowana polityka morska a bezpieczeństwo Unii Europejskiej [Refugee policy and integrated maritime policy and the security of the European Union]. Lublin: UMCS [in Polish].
23. Stawicki, R. (2019). Współczesne bezpieczeństwo człowieka. Dystans społeczny – uchodźcy – percepcja zagrożeń [Contemporary human security. Social distance – refugees – perception of threats]. Warsaw: Difin [in Polish].
24. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 o cudzoziemcach [Act of December 12, 2013, on Foreigners], Dziennik Ustaw [Journal of Laws] (2021), item 2354 [in Polish].
25. Wiśniewski, B., & Jakubczak, R. (2015). System ochrony granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. Stan obecny i prognozy na przyszłość [The state border protection system of the Republic of Poland. Current status and future prospects]. Szczytno: Police Academy [in Polish].
26. Frontex. (2023, September 10). O 10 proc. wzrost nielegalnej migracji do UE [A 10% increase in illegal migration to the EU]. Retrieved from <https://www.lrt.lt/pl/wiadomosci/1261/2047221/frontex-o-10-proc-wzrost-nielegalnej-migracji-do-ue> [in Polish].
27. Frontex. (2023, September 10). O 10 proc. wzrost nielegalnej migracji do UE [A 10% increase in illegal migration to the EU]. Retrieved from <https://www.lrt.lt/pl/wiadomosci/1261/2047221/frontex-o-10-proc-wzrost-nielegalnej-migracji-do-ue> [in Polish].

Julia Kobets, Marcin Oskierko, Sławomir Żurawski. The impact of the war in Ukraine on the increase of illegal migration at the Polish-Ukrainian state border

The article is devoted to the problem of illegal migration on the Polish-Ukrainian state border caused by the war in Ukraine. This phenomenon is considered to be an increasing threat. However, in order to be

able to analyse its real effects, it is necessary to first analyse the scale, dynamics and transformations of this phenomenon and the accompanying abuses. The aim of the article is therefore to identify the phenomenon of illegal migration caused by the war in Ukraine on the Polish-Ukrainian state border in 2015-2024. The collected material allowed to answer the question: What is the scale, forms and dynamics of the phenomenon of illegal migration on the land section of the eastern border of the European Union? The authors have made a thorough analysis of illegal crossings of the aforementioned section of the Polish state border, noting that the problem of illegal attempts to cross the green Polish-Ukrainian state border has definitely increased as a result of the introduction by Ukraine of new legislation related to, among others, with the lowering of the conscription age in order to increase the pace of mobilization to the army.

Key words: migration, illegal migration, migration routes, crime.

Відомості про авторів:

- Кобець Юлія** – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.
- Оскерко Марцін** – кандидат суспільних наук, викладач кафедри наук про безпеку, Державна академія прикладних наук (м. Хелм).
- Журавскі Славомір** – доктор суспільних наук, доцент кафедри наук про безпеку, Державна академія прикладних наук (м. Хелм).